

"א משכנע בזה. אני לא הולך. אני לא חושב שמישהו מאמין בזה"

שהלכו לנושא של ועידה עם חמש מעצמות, כאשר היה אפשר לגרוס המשכיות. היתה ועידה ב'73 עם שני יושבי ראש, היא מעולם לא התפזרה, והיא קיימת עוד. הסורים הסכימו להיות שם, ולחתום, והירדן נים היו שם. הסורים לא היו, אבל הם חתמו על הסכם הפרדה שם. הם לא היו, מכיוון שהם סירבו להחזיר שבויים, היו כל מיני תנאים כאלה. אבל חתמו על הסכם הפרדה בנוכחותו של קצין סובייטי, והם קראו לזה ביצוע ז'נבה.

זה יכול להיות, אם כי עד הוזה האחרון הנחתי היתה שמה שהיה אפשרי בין ישראל ומצרים, עקב האנטיסובייטיות הקיצונית של סאדאת, אינו אפשרי עכשיו — שנגיע לשלום שיכלול גם את סוריה, אפילו גם את ירדן. אני לא רואה שיש נטייה ערבית ללכת בעיקבות האנטיסובייטיות של סאדאת. אגב, נקודה מעניינת: גם קיסנינג'ר וגם אני היינו מוכנים שהסכם הפרדה יכוחות עם מצרים יחתם בז'נבה, בנוכחות סובייטית.

לשתף פעולה כדי להשיג פינוי של הקובאים מאנגולה, אם יכלו לעבד ביחד במיסגרת האו"ם פיתרון לנאמביה, אם יכלו גם בעניין של פירוק הנשק כדי לבלום את הדהירה המטרופת הזאת לקראת צבירה יותר ויותר משוגעת, וגם באפגניסטן היתה בכל אופן איזו שהיא הידברות, אפילו הפעילו את הר גורמים הבינלאומיים... אגב, כל הנושא של הגופים הבינלאומיים של האו"ם יפסיק להיות כל-כך אבסורדי אם המהלך הזה יימשך.

יותר חופשי, וברמה יותר גבוהה. אבל לומר שיהיה ריאולוג ולקבל את המכות, ואז לומר שהוא יהיה רק בתוניסיה, ורק בדרג של שגריר — אני לא תופס את ההגיון הזה.

חיילים סובייטיים יוצאים מאפגניסטן: כל מדינה צריכה להוציא מקרבה איזו מדינה כושלת..."

● **מוחרים מהיהודים באמריקה.** החשש הוא אולי פנימי. אם כי ראו מה קורה כשכמועצת הביטחון הצביעו כפי שהצביעו. אבל כאשר בייקר חזר ממוסקווא הוא הור פיע באיזה ראיון בטלוויזיה ואמר שכנושא הזה, הישראלי-פלסטיני, הרוסים נקטו עמדה של שיתוף פעולה. כלומר, זהו אחד התחומים שבהם תיתכן הידברות.

● **בין אמריקה ורוסיה?** כן. אגב, ההבדל ביניהן לא היה כל-כך גדול. מבחינה טריטוריאלית, הסובייטים ראו צים שניסוג מכל השטחים, והאמריקאים ראו הסובייטים, כדי להתקרב לאמריקאים, היו קצת פורשים מהקיצוניות הזאת, שמוכרחים להחזיר כל חצי מילימטר, זה היה מסתדר. כי בעיני הסובייטים, השותפות עם אמריקה יור תר חשובה מאשר לספק את אש"ף או סוריה.

לאש"ף — זה דבר מעניין — יש עכשיו אוריינטציה מאוד נלהבת על אמריקה. האמריקאים מאמינים שהריאלוג שלהם עם אש"ף בסופו של דבר הביא להם תועלת. זה הפך את ארצות הברית בעצם למוקד הנושא הפלסטיני-ישראלי, והחזיר אותם לזירה, ויצר באש"ף רגישות עצומה לתגובות אמריקאיות. כמה מהרגישויות הללו בעצם כבר מומשו בכנק. הם הפסיקו, על כל פנים הורם המרכזי הפסיק את ההסתגנויות. וכולם שואלים כל בוקר: אמריקה, אמריקה, מה קורה שם? מה לא קורה שם? כי ברית המועצות לא קיימת עכשיו.

לכן אחד הרברים המועטים המוצלחים שי עשו האמריקאים הוא אותו הרבר שהימסר בארץ לוחם בו. מבחינה אמריקאית הם נחלו רק הישגים מזה. אבל אני לא חושב שהם מממשים אותם טוב.

אם בכלל יש ריאולוג, יש הגיון בריאלוג

אבל סאדאת לא רצה בזה, והיה הרבה יותר קיצוני באנטיסובייטיות גם מאיתנו ואפילו מקיסנינג'ר.

לכן אני רואה את הדגם הזה של פקס אמריקאנה: כמנוף לשלום עם מצרים כדבר קצת חריג. אני לא חושב שמוכארכ היה מוכן להיערך לוועידה בינלאומית כיום בלי ברית המועצות. גם מוכארכ איננו סאדאת.

דבר מפתיע: אני לא חושב שחוסין רואה את עצמו כגורור של המערב. הוא די כועס, זועף. הוא היה במוסקווא ויכול לקבל נשק מכם.

לא טוב למישטר כלשהו, אפילו למוכארכ ולחוסין, להופיע לפני העם שלו כמוודעה. אני חושב שהמושג של אייזוהרות הוא יותר פופולרי אפילו במקומות האלו. סוריה בהחלט לא. על כן אני מצרר בסיסמה של ועידה בינלאומית או תיווך, שיכלול את ברית המועצות — לא איכפת אם זה רק השניים, אני חושב שעשו מישגה, גם חברים שלי,

אנחנו נוטים לשכוח שלאו"ם היתה חשיבות רבת-מישקל במשך חמש שנותיו הראשונות.

● **כשהיה שיתוף פעולה בין המעצמות.** באינרונזיה, בהפסקת המלחמה באיראן, בהצהרת זכויות האדם, גם הנושא של חלוקת הארץ.

יותר ויותר גם יתרגלו לחשוש לגורל ההיי שגים שלהם, שהיחסים ביניהם יכולים להחריף, אם לא יפתרו כמה בעיות. אני חושב שזה לא טיבעי שהמהלך הזה לא חל על הסיכסוך שלנו.

אני חושב שאחד הנימוקים הוא שהמדינות הישראליות-פלסטיניות כל-כך משולבת בפוליטיקה הפנימית בארצות הברית. כאשר הם שואלים שאלה האם לעשות משהו, במקום לומר האם ישראל או הערבים יקבלו, הם שר אלים הם הגורמים הפנימיים יקבלו. אני חושב שכמה מהמעצורים הללו קיימים.

● **ציניקאי אמריקאי יכול לומר:** למה לנו ברית המועצות? אנחנו יכולים לעשות לבדנו שלום בין ישראלי ואש"ף, בין ישראל והערבים.

* שלום אמריקאי.

המשך השיחה עם אבא אבן, על הסיכסוך הישראלי-ערבי, ממשתל-האחדות ומיפלת-העבודה — בשבוע הבא.